

Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta ja paras-puitelain velvoitteiden jatkamiseksi

VD/7019/00.04.03/2019

RV/SP/NJ

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt Vantaan kaupungilta 2.9.2019 lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta ja paras-puitelain velvoitteiden jatkamiseksi. Lausunto oli annettava 16.9.2019 mennessä. Määräaikaan oli pyydetty lisää aikaa, jotta asia olisi ehditty viedä kaupunginhallituksen käsittelyyn. Lisää aikaa ei myönnetty.

Kaupunginjohtaja päätti (§ 60/2019) antaa Vantaan kaupungin puolesta seuraavan lausunnon:

Kunta- ja palvelurakennemuutoksesta annettu laki (169/2007) ei vaikuta Vantaan kaupungin toimintaan, joten sen osalta kaupungilla ei ole mitään lausuttavaa.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitetään kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollosta annetun lain voimassaoloajan jatkamista sekä rajoitteiden osittaista tiukentamista.

Lain 4 §:n 1 momentin mukaan kunta tai kuntayhtymä ei saa tehdä sosiaali- ja terveydenhuollon rakennuksiin kohdistuvia investointeja koskevia sitoumuksia, joiden arvonalisäverottomat kokonaiskustannukset ylittävät viisi miljoonaa euroa.

Lisäksi lain 4 §:n 4. momentissa säädetään, että mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään investoinnista, sovelletaan myös sellaiseen vuokra- tai muuna käyttöoikeussopimuksena toteutettavaan rakennuksiin kohdistuvaan investointiin, jonka arvonalisäverottomat kokonaiskustannukset ylittävät viisi miljoonaa euroa ja jonka sopimusehdoista seuraa, että hanke on rinnastettavissa kunnan tai kuntayhtymän omistukseen tehtävään investointiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää poikkeusluvan, jos investointi on palvelujen saatavuuden turvaamiseksi välttämätön ja kiireellinen.

Vantaan kaupungin, samoin kuin muiden pääkaupunkiseudun kaupunkien, väkiluku kasvaa nopeasti ja palvelutuotannon lisäämiselle on jatkuvaa tarvetta. Viiden miljoonan euron raja on varsin alhainen ja käytännössä kaikki palvelutuotantoon tarkoitetut rakennukset ylittävät sen. Rajoituksen ovat alun perin tulleet voimaan 1.7.2016 ja niiden ehdotetaan nyt olevan voimassa 31.12.2025 asti. Näin pitkään voimassa ollessaan rajoitukset vaikuttavat ilman muuta palvelutuotannon kehittämiseen ja voivat johtaa siihen, että oman palvelutuotannon sijasta palvelut ulkoistetaan. Toivottavaa on, että sosiaali- ja terveysministeriö huomioi tämän poikkeushakemuksia käsitellessään.

Palveluiden ulkoistamissopimusten osalta lakiehdotuksessa lasketaan rajaa siitä, missä tapauksissa kunnan tulee palveluiden tuottamista koskeviin sopimuksiin ottaa lain mukainen irtisanomisehto. Nykyisen lain mukaan irtisanomisehto tulee olla ulkoistussopimukseen, joiden ennakoitu arvo sopimuskauden aikana ylittää 30 prosenttia kyseisen kunnan tai kuntayhtymän järjestämisvastuulla olevista sosiaali- ja terveydenhuollon vuosittaisista käyttötalousmenoista. Jotta kyseistä lainkohtaa ei

voida kiertää laissa säädetään lisäksi, että jos sopimuksia tehdään useiden eri tuottajien kanssa, on irtisanomisehto sisällytettävä sopimukseen, jonka perusteella kolmenkymmenen prosentin raja ylittyy ja kaikkiin sen jälkeen tehtäviin sopimuksiin.

Lakiehdotuksessa tätä rajaa lasketaan viiteentoista prosenttiin ja irtisanomisehdon sisältönä on, että sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisessä järjestämisvastuussa olevalla on oikeus irtisanoa sopimus vuoden 2024 ja 2025 aikana päättymään kahdentoista kuukauden kuluessa irtisanomisesta ilman, että irtisanomisesta syntyy korvausvelvollisuutta.

Irtisanomisehto ei varmaankaan vielä 2019 – 2021 vaikuta Vantaan kaupungin palvelujen ostoa koskevien sopimusten hintatasoon, koska sopimukset tehdään usein neljäksi tai viideksi vuodeksi kerrallaan. Sellaisten palveluiden ostojen osalta, joiden nykyiset sopimuskaudet päättyvät vuosina 2022-2023 ja jotka on tuolloin kilpailutettava uudelleen, irtisanomisehdolla voi olla selvää vaikutusta sopimusten hinnoitteluun. Palveluntuottajat luonnollisesti tällaisessa tilanteessa ottavat huomioon, että sopimus voi päättyä nopeastikin palveluiden ostajan vaihtuessa ja hinnoittelevat sopimuksensa sen mukaisesti.

Samanaikaiset rakentamisen rajoitukset sekä ostosopimuksiin tulevat irtisanomisehdot vaikeuttavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kehittämistä ja pitkäjänteistä suunnittelua lain voimassaoloaikana.

Lopuksi Vantaan kaupunki huomauttaa vielä siitä, että lausunnon pyytäminen kahden viikon määräajalla näin merkittävässä asiassa ei ole hyvän lainvalmistelutavan mukaista. Kahdessa viikossa asiaa ei ehditä viedä kaupunginhallituksen käsiteltäväksi, jolle Vantaan kaupungin hallintosäännön mukaan lausuntojen antaminen tällaisissa asioissa kuuluu.

Kaupunginhallitus 23.9.2019 § 17

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle annettu lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laeiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta ja paras-puitelain velvoitteiden jatkamiseksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liite:

- HE-luonnos laeiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoimien väliaikaisesta rajoittamisesta ja paras-puitelain velvoitteiden jatkamiseksi

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 3.1. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

kaupunginlakimies Sari-Anna Pennanen, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)